

Vikár Tibor:

Visszatekintés a Mesterházy család zalai történetéhez

A Vas megyei Mesterházáról származó kismemesi család a XIX. század végén tűnik fel a zalai földbirtokos családok között. Mesterházy Jenő és Szily Aranka 1897. június 2-án tartják esküvőjüket Kemendolláron. A Kemendollári uradalom ekkor még Festetics Tasziló birtoka volt. Festetics Taszilótól Szily Dezső (Szily Aranka édesapja) bérelte a Kemendollári birtokot. Mesterházy Jenő mélyen vallásos evangélikus családból származott. Közeli rokona volt Gyurácz Ferenc tudós evangélikus püspök.

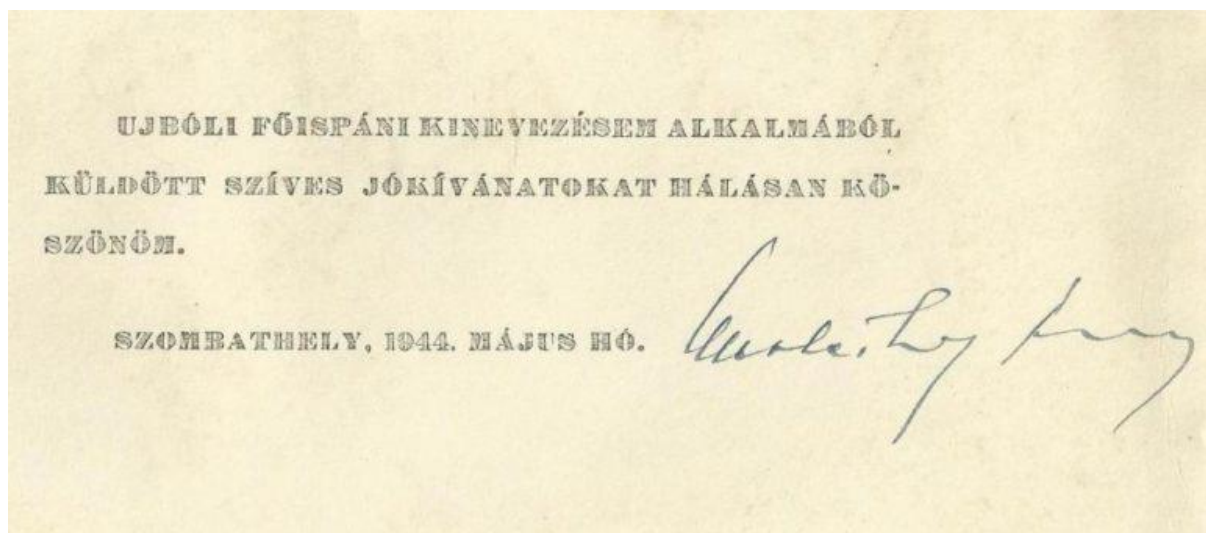
Zalaistvánd szép evangélikus temploma Fotó: Archiv/Katona Tibor

Jenő már ebben az időben jelentős adományokat tett a Zalaistváni Evangélikus Gyülekezet számára. 1908 után megvásárolta a kemendollári uradalmat. 1917-ben a zalaistváni gyülekezet világi elöljárója, felügyelője lesz.

Nagy István lelkésszel közösen felvirágoztatják a gyülekezet életét. Mesterházy Jenő 100 pengős alapítványt tesz a gyülekezet működésének megsegítésére, de mint tehetős földbirtokos, jelentős pénzüsszegekkel támogatja egyházát. Egyházi munkája mellett sokat tesz Kemendollár község fejlesztéséért. Birtokát modernizálja, így biztos megélhetést biztosít a község lakosságának.

A volt uradalmi intézőlakásból szép kastélyt alakított ki. Az épület ma Kemendollár község kulturális központjaként működik. Itt őrizték egykor a Mesterházy család levéltárát is, melyből Mesterházy Sándor esperes-lelkész megírta a család történetét 1937-ben. Mesterházy Jenőnek négy gyermeke született, három lány és egy fiú, Ferenc.

Fiát mezőgazdásznak szánta, hogy méltó utódja legyen a családi birtokok vezetésében. Mesterházy Ferenc középiskoláját a premontrei gimnáziumban végezte, 1919-23 között a keszthelyi gazdasági akadémián tanult, 1926-ban a budapesti Pázmány Péter Tudomány Egyetemen doktorált. Utána rövid ideig apja birtokán gazdálkodott. A gazdasági élet helyett a politikai pályát választotta. 1928-ban Nagykanizsán szolgabírónak választják, 1930-ban Balatonfüred főszolgabírója lesz. Hivatalviselése idején épül ki a fürdőváros víz- és csatornahálózata. 1928. június 3-án házasságot kötött Gyömörey Katalinnal. Két gyermeke született, 1929-ben Orsolya (Szombathelyen) és 1930-ban András (Kemendolláron).

Mesterházy Ferenc aláírása 1944-ből

Ferenc karrierje gyorsan ívelt felfelé, 1938. április 30-án Veszprém Vármegye Főispánjává nevezték ki. Édesapja 1938 végén lemondott a zalaistvándi gyülekezet felügyelői posztjáról, gyengülő egészségi állapotára hivatkozva teljesen visszavonult a közéletől. A zalaistvándi evangélikus hívek 1939. február 26-án ünnepélyesen fiát, Ferencet iktatták be a megüresedett felügyelői hivatalba. Mesterházy Ferenc, mint főispán kevés alkalommal lehetett jelen személyesen a zalaistvándi gyülekezet életében, de sokat tett annak gazdasági fejlesztéséért, gyarapításáért. Zalaistvánd község evangélikus közössége nagyon megszerette és tisztelte.

1944. március 19-én Mesterházy Ferenc tiltakozásul a német megszállás miatt, lemondott főispáni hivataláról, de Horthy kormányzó kérésére a Vasvármegyei főispáni kinevezést elfogadta. A Szálasi-puccs után megvált a politikai életől, mesterházi birtokára vonult vissza gazdálkodni. 1947. április 2-án Kemendolláron meghalt édesapja. A kemendollári birtok teljes egészében az uradalmi épü-

letekkel együtt államosításra került. Ferenc mesterházi birtokát szintén fokozatosan államosították.

1950-ben az egykori főispán, földbirtokos, mint osztályidegen nem kívánt tagja lett az akkori Magyarországnak. Azonban egykori barátai segítségére siettek, lakást és munkát biztosítottak számára. Tapolcán segédmunkásként dolgozott. Legyengült szervezetének szíve 1950. október 12-én végleg megállt. Végakarata szerint a zalaistvándi evangélikus közösség Zalaistvándra hozatta. A templom mellett került felravatalozásra és október 14-én a helyi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Mesterházy Ferenc felügyelő emlékét jegyzőkönyvileg is megörökítette szeretett gyülekezete: Amit főispánsága alatt nem tudott megtenni, ahhoz módot adott néki Isten: együtt lehetett gyülekezetével. A mi dombtetőnkön fekvő temetőben alussza örök álmát a Felügyelő. Ő most is I stvándon és az is marad, mint már időtlen-időig: a holtak gyülekezetének felügyelője. Papjuk, tanítójuk már volt a halottaknak eddig is, mostantól fogva lesz felügyelőnk is. Amíg élt szerettük, amikor meghalt megadtuk neki az illendő végtisztességet: haza hoztuk Tapolcáról.

Mesterházy Ferenc földi maradványait 1968. augusztus 20-án fia, András exhumáltatta és Mesterházára az ősi családi sírboltba szállíttatta. Így együtt alussza örök álmát szeretett őseivel. Kemendollár és Zalaistvánd lakosai tisztelettel emlékeznek lakóhelyük egykori jeles nagyjairól.